

Toezichthoudend ambtenaar

Organisatie

Ons kenmerk:	16.0009351
Datum:	27 oktober 2016
Contactpersoon:	Hans Uneken
E-mail:	h.uneken@regiogv.nl

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Achtergrond	4
2.1 Wettelijk kader Wmo 2015	4
2.2 Kwaliteitseisen	4
2.3 Richtlijnen organisatie	5
2.4 Vormen van toezicht	5
<hr/>	
3. Huidige organisatie	7
3.1 Positionering	7
3.2 Gerelateerde processen	7
<hr/>	
4. Organisatievoorstel	9
4.1 Uitgangspunten	9
4.2 Positionering bij de Regio Gooi en Vechtstreek	10
4.3 Uitgebreid risicogestuurd toezicht	12
4.4 Financiering	13

1. Inleiding

De Wmo 2015 bevat basisnormen voor kwaliteit en schrijft voor dat in de gemeentelijke verordeningen nadere kwaliteitseisen moeten worden geformuleerd. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezien op de naleving van de gestelde kwaliteitseisen. De wet schrijft voor dat de colleges van B&W hiervoor een toezichthoudend ambtenaar benoemen.

In de huidige situatie is er geen regionale samenwerking voor de toezichthoudend ambtenaar. De werkgroep toezichthoudend ambtenaar heeft verkend of de huidige organisatie voldoet, of dat samenwerking in de Regio wenselijk is. Dit rapport is de uitwerking van deze verkenning.

1.1 Leeswijzer

Het rapport start met een schets van de achtergronden: het wettelijk kader, richtlijnen die daaruit zijn afgeleid en vormen van toezicht die onderscheiden kunnen worden. Vervolgens wordt de huidige organisatie van de toezichthoudend ambtenaar beschreven. Tot slot wordt het organisatievoorstel gepresenteerd. We stellen voor de toezichthoudend ambtenaar en de beleid rondom het toezicht dat deze uitvoert te positioneren bij de Regio Gooi en Vechtstreek en in 2017 een voorstel te presenteren voor de structurele inbedding.

2. Achtergrond

2.1 Wettelijk kader Wmo 2015

Onder de Wmo 2007 en de AWBZ was het toezicht op de huidige zorg en ondersteuning de verantwoordelijkheid van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ). Nu de Wmo 2015 in werking is getreden, is de gemeente verantwoordelijk geworden voor het toezicht. De Wmo 2015 bepaalt dat het college van B&W een persoon aanwijst die toezicht houdt op de naleving van de wet (toezichthoudend ambtenaar).

De vereisten uit de wet vertalen zich naar de volgende taken voor de toezichthoudend ambtenaar:

1. Aanbieders doen bij de toezichthoudend ambtenaar onverwijld melding van:
 - a. Iedere calamiteit die bij de verstrekking van een voorziening heeft plaatsgevonden;
 - b. Geweld bij de verstrekking van een voorziening
2. Toezien op de naleving van de kwaliteitseisen die bij of krachtens de wet zijn gesteld aan de voorzieningen en de deskundigheidseisen voor beroepskrachten.

Na de aanwijzing is deze persoon toezichthouder in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Tot zijn bevoegdheden hoort het inwinnen van inlichtingen en het inzien van zakelijke gegevens en cliëntgegevens van betreffende zorgaanbieders. De toezichthoudend ambtenaar dient zich te legitimeren en te voldoen aan het evenredigheidsbeginsel. Dit houdt in dat de toezichthoudend ambtenaar alleen van zijn bevoegdheden gebruik mag maken voor zover redelijkerwijs nodig is voor de vervulling van zijn functie.

Als de gemeentelijke toezichthouder een toezichtrapport over de kwaliteit van de uitvoering uitbrengt is het vervolgens aan het college om hieraan passende maatregelen te verbinden. Hiertoe horen bijvoorbeeld een (waarschuwing)brief, een gesprek met de aanbieder, het opleggen van een last onder dwangsom of maatregelen in het kader van het contractbeheer.

De IGZ rapporteert jaarlijks aan de staatssecretaris over de uitvoering van het gemeentelijk toezicht in het kader van de Wmo 2015 en het effect daarvan op de maatschappelijke ondersteuning.

Voor de deelwetten in het sociaal domein is het toezicht verschillend belegd. Voor de Wmo 2015 en de Participatiewet zijn de gemeenten direct verantwoordelijk voor het eerstelijnstoezicht. Via de GGD zijn de gemeenten ook verantwoordelijk voor het toezicht op de Wet Kinderopvang en kwaliteit peuterspeelzalen. Voor de Jeugdwet is het toezicht belegd bij de Rijksinspecties.

2.2 Kwaliteitseisen

In hoofdstuk 3 van de wet zijn basisnormen voor kwaliteit gedefinieerd. Een voorziening wordt volgens de wet in elk geval:

- a. veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht verstrekt,
- b. afgestemd op de reële behoefte van de cliënt en op andere vormen van zorg of hulp die de cliënt ontvangt,
- c. verstrekt in overeenstemming met de op de beroepskracht rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de professionele standaard;
- d. verstrekt met respect voor en inachtneming van de rechten van de cliënt.

Verder schrijft de wet voor dat zorgaanbieders (die bepaalde vormen van ondersteuning bieden) een aantal elementen moeten borgen in hun bedrijfsvoering, zoals een regeling voor de afhandeling van klachten, een regeling voor de medezeggenschap van cliënten, een meldcode huiselijk geweld of kindermishandeling en een verklaring omtrent gedrag.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om in de verordeningen vast te leggen welke eisen gesteld worden aan voorzieningen. De colleges van de verschillende gemeenten hebben er voor gekozen om in de verordeningen generieke kwaliteitseisen voor maatwerkvoorzieningen te bepalen en de voorzieningen specifieke eisen uit te werken in de geldende contracten voor maatwerkvoorzieningen. Momenteel wordt toegewerkt naar gezamenlijke regionale verordeningen voor het sociaal domein.

In de contracten voor de voorzieningen zijn onder meer specifieke eisen gesteld aan de opleidingen- of functieprofielen van uitvoerders, aan welke richtlijnen uitvoerders moeten voldoen, en eisen die tot doel hebben om zoveel mogelijk een vaste relatie te realiseren tussen uitvoerder en cliënt.

In de Regio wordt een project uitgevoerd rondom monitoring. Dit project heeft tot doel om in kaart te brengen wat het effect is van de door de gemeenten ingezette maatwerkvoorzieningen. Dit project kan ertoe leiden dat de kwaliteitseisen die nu in de contracten zijn opgenomen worden aangepast.

2.3 Richtlijnen organisatie

De wijze waarop het toezicht door gemeenten wordt ingericht is in beginsel vrijgelaten. In de geest van de wet zijn in handreikingen een aantal richtlijnen gegeven.

In de regel zijn de toezichthoudend ambtenaren in dienst van de gemeente.

Uit de wetgeschiedenis kan worden afgeleid dat naarmate het maatschappelijk belang groter is, toezicht door private partijen minder in de rede ligt. Daarnaast is het mandateren van de toezichthoudende taak niet mogelijk gelet op de aard van de bevoegdheid.;

Wijs een ambtenaar aan die ervaring heeft met het houden van toezicht of breng de aan te wijzen ambtenaar onder bij een afdeling waar men over ervaring beschikt met het houden van toezicht.

Toezicht houden is een vak. Het vereist specifieke kennis van de toezichthoudende taken en de wijze waarop de bevoegdheden in het kader van de Awb aangewend kunnen worden.;

De toezichthoudend ambtenaar moet zijn functie zelfstandig kunnen uitvoeren en onafhankelijk kunnen opereren.

Daarvoor moet de ambtenaar formeel losstaan van de ambtenaren die het maatschappelijke ondersteuningsbeleid ontwikkelen, voorzieningen inkopen/de contracten beheren of voorzieningen toekennen. De bevindingen van de toezichthoudend ambtenaar kunnen namelijk betrekking hebben op deze processen.

Het toezicht door de toezichthoudend ambtenaar moet worden onderscheiden van contractbeheer, monitoring/auditing, evaluatie en klachtafhandeling.

Dit zijn andere werkprocessen die, hoewel gerelateerd, allen een verschillend doel hebben.

Samenwerking tussen gemeenten ligt in de rede.

Veel aanbieders zijn werkzaam in meerdere gemeenten, daarom ligt het voor de hand om de toezichthoudende werkzaamheden in ieder geval af te stemmen.

2.4 Vormen van toezicht

De volgende vormen van toezicht zijn te onderscheiden:

Signaalgestuurd toezicht

Dit betreft toezicht naar aanleiding van een signaal of melding van een calamiteit. Een calamiteit wordt in de wet als volgt gedefinieerd: 'niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van een voorziening en die tot een ernstig schadelijk gevolg voor of de dood van een

cliënt heeft geleid'. De manier waarop zorginstellingen moeten melden en de procedures rondom het onderzoek zal worden vastgelegd in een meldprotocol.

Administratief toezicht

Om de beginsituatie van aanbieders in kaart te brengen kan administratief toezicht worden ingezet. Klachten- en incidentregistraties kunnen worden opgevraagd of er kan informatie van de aanbieders worden opgevraagd om na te gaan of aanbieders beschikken over een geldig kwaliteitscertificaat, personeel met de juiste opleidingen, verklaringen omtrent gedrag, scholing van personeel etc. Deze informatie kan de basis vormen voor risicogestuurd toezicht.

Risicogestuurd toezicht

Omdat de gemeenten een groot aantal aanbieders gecontracteerd hebben is het niet doelmatig om op elke aanbieder actief toezicht uit te oefenen. Het toezicht kan afhankelijk gemaakt worden van de mate en de ernst van de risico's die kwetsbare groepen lopen als zij gebruik maken van de voorzieningen.

Als input kan hiervoor de uitkomst van het signaalgestuurd- en administratief toezicht gebruikt worden. Ook kunnen risicoprofielen opgesteld worden afhankelijk van bijvoorbeeld het type voorziening of de mate van kwetsbaarheid van cliënten.

3. Huidige organisatie

3.1 Positionering

De gemeenten hebben de toezichhoudend ambtenaar nu verschillend georganiseerd. Weesp en Wijdmeren hebben de taak belegd bij de GGD Utrecht. De overige gemeenten hebben medewerkers uit de gemeentelijke organisatie of uitvoeringsdienst aangewezen (zoals een hoofd beleid of medewerker bedrijfsvoering).

De functie wordt door de gemeenten ook verschillend ingevuld. De gemeenten Gooise Meren, Hilversum en Huizen voeren passief toezicht uit, alleen in het geval van een melding van een calamiteit komt de toezichhoudend ambtenaar in actie. De gemeenten Weesp en Wijdmeren voeren een vorm van actief toezicht uit.

Sinds 1 januari 2015 is alleen in de gemeente Gooise Meren door een zorgaanbieder melding gedaan van een calamiteit, na onderzoek van de toezichhoudend ambtenaar is gebleken dat er geen sprake was van een calamiteit volgens de wet.

3.2 Gerelateerde processen

De gemeenten voeren taken uit die de toezichhoudend ambtenaar bij het uitvoeren van bovengenoemde taken kan benutten. De mate waarin deze gerelateerde processen door de toezichhoudend ambtenaar benut kunnen worden, hangt af van de wijze waarop het toezicht uiteindelijk wordt vormgegeven.

Signaalgestuurd toezicht

Het is mogelijk dat niet alle calamiteiten door zorgaanbieders worden gemeld. Daarom is het van belang dat signalen dat een calamiteit zich heeft voorgedaan de toezichhoudend ambtenaar bereiken. Deze signalen kunnen op verschillende punten de gemeentelijke organisatie bereiken, bij de volgende organisatieonderdelen is de kans het grootst dat signalen van niet gemelde calamiteiten terecht komen:

- Het contractbeheer is regionaal belegd en voert verschillende activiteiten uit die signalen kunnen opleveren voor de toezichhoudend ambtenaar. Dit betreft de volgende activiteiten:
 - Klachtenmeldpunt voor inwoners die een klacht hebben over de geboden zorg en ondersteuning;
 - Contractbeheer vraagt zorgaanbieders om zich te verantwoorden over de geleverde zorg. Zo wordt een prestatieverklaring gevraagd over de naleving van gemaakte afspraken en toepassing van professionele standaarden. Ook worden gesprekken gevoerd met een selectie aan zorgaanbieders om onder meer bijzonderheden te bespreken die zich hebben voorgedaan gedurende de contractperiode.
 - Naast het al bestaande cliëntervaringsonderzoek wordt er door het team monitoring gewerkt aan een website waarop inwoners hun ervaringen met zorgaanbieders kunnen delen en de dienstverlening kunnen waarderen.
- De Ombudsfunctie is onafhankelijk georganiseerd op regionaal niveau en helpt inwoners bij klachten over de gemeentelijke uitvoering van onder meer de Wmo 2015.
- De gemeentelijke afdelingen beleid en de uitvoeringsdiensten waar het klantcontact plaatsvindt over de door gemeenten te verstrekken zorg en ondersteuning.

Het ligt dan ook in de rede dat de toezichhoudend ambtenaar samenwerkt met deze processen om zo zicht te krijgen op niet gemelde calamiteiten.

Administratief toezicht

Contractbeheer beoordeelt of aan gemaakte contractafspraken voldaan is, om dit te kunnen beoordelen zijn afspraken gemaakt met aanbieders over verantwoording aan de gemeente. Om de

administratieve lasten van zorgaanbieders te beperken kan de uitvraag van de toezichthoudend ambtenaar met de uitvraag voor het verantwoordingsprotocol gecombineerd worden.

Risicogestuurd toezicht

Contractbeheer kan input leveren voor de risicoanalyses op basis van de bestandsanalyses die zij uitvoeren. Zij voeren deze uit op bijvoorbeeld overstapbewegingen van cliënten en de hoeveelheid geleverde zorg per zorgaanbieder. Ook voert contractbeheer met een deel van de gecontracteerde aanbieders gesprekken. Het ligt in de rede om, op basis van de risicoprofielen, bij (een deel van) de gesprekken de toezichthoudend ambtenaar te laten aansluiten. Dit beperkt de administratieve lasten voor de gemeenten en zorgaanbieders.

4. Organisatievoorstel

4.1 Uitgangspunten

Op grond van de wet en bovengenoemde richtlijnen zijn meerdere opties mogelijk voor de organisatie en invulling van de functie van toezichthoudend ambtenaar. De werkgroep heeft uitgangspunten benoemd met als doel richting te geven aan de discussie over de organisatie van de functie van toezichthoudend ambtenaar.

Voor deze uitgangspunten is gekozen omdat een goede borging van de functie van belang is. Meer dan ooit wordt bij misstanden kritisch gekeken naar het publieke toezicht. Bij de uitgangspunten is gezocht naar een evenwicht tussen de behoefte om met toezicht risico's te beperken, maar ook een efficiënte uitvoering te realiseren. De volgende uitgangspunten zijn geformuleerd:

- *Professioneel*
Het is van belang dat de toezichthoudend ambtenaar beschikt over de juiste kennis en expertise. Deze kennis en expertise heeft bijvoorbeeld betrekking het toepassen van de bevoegdheden op grond van de Awb.
- *Kostenbewust*
Een efficiënte organisatie houdt in dat gebruik wordt gemaakt van schaalvoordelen en informatie uit gerelateerde processen waar dat mogelijk is. Deze schaalvoordelen zijn aanwezig, onder meer omdat aanbieders in meerdere gemeenten actief zijn en de zorg en ondersteuning gezamenlijk wordt ingekocht. Ook leveren de activiteiten van bijvoorbeeld contractbeheer informatie op die door de toezichthoudend ambtenaar gebruikt kan worden.
- *Continuïteit*
De continuïteit moet geborgd zijn, de functie van toezichthoudend ambtenaar moet gedurende het hele jaar beschikbaar zijn omdat calamiteiten zich altijd kunnen voordoen.
- *Proactief*
De toezichthoudend ambtenaar reageert op meldingen van zorgaanbieders (signaalgestuurd toezicht). Om toezicht te kunnen houden op de naleving van kwaliteitseisen is een vorm van proactief toezicht vereist (administratief- en risicogestuurd toezicht).
- *Onafhankelijk*
We stellen voor om de toezichthoudend ambtenaar los van het beleid, de uitvoering en andere gerelateerde processen zoals inkoop te beleggen. Het onderzoek van de toezichthoudend ambtenaar kan namelijk ook leiden tot adviezen over deze processen.

De huidige organisatie voldoet niet aan de geformuleerde uitgangspunten.:

- *Professioneel*
Alle toezichthoudend ambtenaren, met uitzondering van de toezichthoudend ambtenaar van Weesp en Wijdmeren, voeren de taak uit als taakaccent naast hun hoofdfunctie met een zeer beperkte tijdsinzet. De vereiste kennis en expertise voor de uitoefening van deze functie is bij hen niet direct paraat.
Daarnaast hebben veel gemeenten niet duidelijk aan zorgaanbieders gecommuniceerd waar zij calamiteiten moeten melden en wat de procedures rondom het onderzoek zijn. Dit vermindert mogelijk de kans dat een calamiteit gemeld wordt.
- *Kostenbewust*
In de huidige situatie wordt onvoldoende gebruik gemaakt van schaalvoordelen. De al

bestaande samenwerking van de gemeenten op het sociaal domein kan ook door de toezichthoudend ambtenaar benut worden. Door de gezamenlijke inkoop werken veel aanbieders in meerdere gemeenten uit de regio. Ook wordt het beleid gezamenlijk voorbereid en is een gezamenlijk klachtenmeldpunt en Ombudsfunctie georganiseerd. Door deze samenwerking zijn veel kwaliteitseisen geharmoniseerd en wordt regionaal informatie gegenereerd die als input gebruikt kan worden voor het toezicht door de toezichthoudend ambtenaar.

In de huidige situatie is er door de gemeenten, met uitzondering van Weesp en Wijdemeren, geen budget beschikbaar gesteld voor de functie van toezichthoudend ambtenaar. De kosten zijn daardoor zeer beperkt, maar de gemeenten loopt wel risico's die mogelijk hoge kosten kunnen opleveren.

- *Continuïteit*
De functie van toezichthoudend ambtenaar is kwetsbaar georganiseerd bij de gemeenten die de taak in de eigen organisatie hebben belegd. (Adequate) vervanging is niet geborgd als de toezichthoudend ambtenaar afwezig is als gevolg van vakantie of ziekte. Ook blijkt door een misverstand dat er voor de BEL gemeenten formeel geen toezichthoudend ambtenaar is benoemd. Hiermee voldoen deze gemeenten niet aan de wettelijke vereisten en is er geen mandaat om de toezichthoudende taken uit te voeren zodra zich in deze gemeenten een calamiteit voordoet.;
- *Actief*
Momenteel wordt door alle gemeenten, behalve Weesp en Wijdemeren, alleen passief toezicht uitgeoefend. Het toezicht bestaat bij deze gemeenten uit het in ontvangst nemen van meldingen van zorgaanbieders. Er wordt door de toezichthoudend niet actief toegezien op het naleven van kwaliteitseisen.;
- *Onafhankelijk*
Niet alle gemeenten hebben de toezichthoudend ambtenaar onafhankelijk belegd. De toezichthoudend ambtenaar is in deze gemeenten namelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van processen die onderwerp zijn van het toezicht.

Op grond van de uitgangspunten heeft een vorm van regionale samenwerking de voorkeur.

4.2 Positionering bij de Regio Gooi en Vechtstreek

De volgende opties voor regionale samenwerking op het gebied van de toezichthoudend ambtenaar zijn mogelijk:

1. Eén gemeente namens alle andere gemeenten
Eén gemeente kan door de overige gemeenten uit de Regio worden aangewezen om de toezichthoudende taken uit te voeren. De werkgroep ziet het daarbij als onwenselijk om tot een aanvullende samenwerkingsvorm te komen naast de al bestaande samenwerkingsvormen tussen de gemeenten uit de Regio.
2. GGD (Utrecht of Gooi en Vechtstreek)
De GGD wordt in het algemeen gezien als een natuurlijke samenwerkingspartner omdat binnen de dienst ervaring bestaat met toezicht in het kader van de volksgezondheid en het schaalvoordeel van de regio bestaat. Veel gemeenten hebben de toezichthoudende taken daar belegd.
De gemeenten uit de regio werken samen met zowel de GGD Utrecht als de GGD Gooi en Vechtstreek. De GGD Utrecht heeft niet de voorkeur omdat in dit samenwerkingsverband

meerdere gemeenten uit de provincie Utrecht samenwerken. Daardoor is de invloed op de strategie en uitvoering van de functie van toezichthoudend ambtenaar beperkter. Ook zijn de communicatielijnen met de uitvoering in de Regio en de verschillende gemeenten (uitgezonderd Weesp en Wijdmeren) nog niet aanwezig. Het beleggen van de functie bij de GGD Gooi en Vechtstreek ligt meer in de rede, maar heeft ook niet de voorkeur. Hoewel de GGD Gooi en Vechtstreek ervaring heeft met toezichthoudende taken, vereist het toezicht op de Wmo 2015 andere expertise. Ook staat de GGD Gooi en Vechtstreek los van de aan toezicht gerelateerde processen die bij de gemeenten en in de Regio worden uitgevoerd.

3. Regio Gooi en Vechtstreek (voorkeursoptie)

Deze optie heeft de voorkeur omdat door middel van samenwerking in de Regio de uitgangspunten het beste gerealiseerd kunnen worden.

Het voorstel is de uitvoerders van de volgende functies aan te wijzen als toezichthoudend ambtenaar:

- Manager Contractbeheer – RVE Inkoop en contractbeheer
- Programmacoördinator Wmo – RVE Programmasturing.

Bij afwezigheid van één van beide zullen de taken worden waargenomen door de Manager van de RVE Programmasturing. Dit voorstel motiveren wij aan de hand van de uitgangspunten:

Professioneel

Als de verschillende gemeenten de functie van toezichthoudend ambtenaar samen organiseren wordt de beschikbare capaciteit gebundeld. Daardoor kan de benodigde kennis en expertise beter geborgd worden. Doordat voor alle gemeenten vrijwel gelijklopende kwaliteitseisen gelden, kan het toezicht daarnaast ook gericht worden ingezet.

Kostenbewust

De toezichthoudend ambtenaar kan meer kostenbewust worden uitgevoerd op regionaal niveau. Niet alle verschillende gemeenten hoeven de kwaliteit van het proces te borgen en kennis en expertise op peil te krijgen en te houden. Ook kan op regionaal niveau eenvoudiger aansluiting gevonden worden bij gerelateerde processen die een belangrijke informatiefunctie voor de toezichthoudend ambtenaar vormen zoals contractbeheer. Dit voorkomt dubbel werk en zorgaanbieders worden slechts eenmaal met een informatie uitvraag belast.

Continuïteit

Ook op regionaal niveau zal de continuïteit van de functie van toezichthoudend ambtenaar een aandachtspunt zijn. De exacte omvang is afhankelijk is van het beleid voor de toezichthoudend ambtenaar. De verwachting is wel dat de functie qua omvang in taken niet de fulltime inzet van meerdere personen vereisen. Omdat het van belang is dat calamiteiten gedurende het hele jaar in behandeling kunnen worden genomen, is vervanging geborgd door de Manager Programmasturing als achtervang te benoemen.

Proactief

De proactieve invulling van de functie van toezichthoudend ambtenaar is niet afhankelijk van de plaats waar die belegd is. Wel zal een proactieve inzet van de toezichthoudend ambtenaar meer afstemming vereisen tussen gemeenten omdat aanbieders in meerdere gemeenten werkzaam zijn en gerelateerde processen zoals contractbeheer gezamenlijk uitgevoerd worden. Bij een proactieve rol van de toezichthoudend ambtenaar ligt het in de rede om samen te werken in de Regio omdat de gerelateerde processen waar afstemming mee vereist is veelal regionaal belegd zijn.

Onafhankelijk

Er wordt niet voor gekozen om de functie volledig onafhankelijk van de gerelateerde processen bij de Regio Gooi en Vechtstreek te positioneren omdat de samenwerking met bijvoorbeeld contractbeheer

dan bemoeilijkt wordt. Ook is het van belang om gebruik te kunnen maken van de korte lijnen met de bestuurders uit de verschillende gemeenten en de uitvoeringsorganisaties, de kennis van het aanbiedersveld en de kennis van de relevante wet- en regelgeving.

Als het in voorkomende gevallen noodzakelijk is om een volledig onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren wordt het onderzoek door een externe partij uitgevoerd.

Ten opzichte van de huidige situatie wordt de toezichthoudend ambtenaar meer op afstand van het cliëntproces belegd, dit bevordert de onafhankelijkheid.

4.3 Uitgebreid risicogestuurd toezicht

In paragraaf 2.4 zijn vormen van toezicht onderscheiden. Op basis daarvan zijn verschillende scenario's te onderscheiden voor de organisatie van de toezichthoudend ambtenaar. Deze verschillen in de mate waarin de gemeenten actief toezicht willen uitoefenen. Elk volgend scenario is een uitbreiding van de vorige scenario's.

Bij alle scenario's heeft regionale samenwerking voordelen door de al bestaande regionale samenwerking op andere terreinen. Ook in het basisscenario, dat de huidige situatie weergeeft voor de meeste gemeenten. Bijvoorbeeld, als een melding leidt tot een advies aan het college kan dit gevolgen hebben voor alle gemeenten als de rapportage betrekking heeft op het contractbeheer. Verder kunnen bevindingen van de toezichthoudend ambtenaar door het gemeentegrens overschrijdend werken van zorgaanbieders relevant zijn voor andere gemeenten om kennis van te nemen.

1. *Signaalgestuurd (basisscenario)*

Dit is toezicht op basis van ontvangen signalen. De toezichthoudend ambtenaar doet onderzoek op basis van zowel directe meldingen van calamiteiten door zorgaanbieders als signalen via andere kanalen zoals het klachtenmeldpunt of uitvoeringsdiensten.

2. *Risicogestuurd toezicht*

- a. *Beperkt risicogestuurd toezicht*

Op een categorie aanbieders waar grotere risico's te verwachten zijn wordt actief toezicht uitgeoefend. Te denken valt aan nieuwe aanbieders en aanbieders onder (verscherpt) toezicht hebben gestaan.

- b. *Uitgebreid risicogestuurd toezicht (voorkeursscenario)*

Alle aanbieders worden beoordeeld op risico-indicatoren waarna ze worden ingedeeld in risicocategorieën (zoals hoog en laag). Administratief toezicht biedt de input voor deze beoordeling. Risico indicatoren kunnen zijn de kwetsbaarheid van de doelgroep waarmee aanbieders werken of de complexiteit van de zorg en ondersteuning. Vervolgens kan gericht toezicht gehouden op specifieke risicocategorieën.

3. *Themagestuurd toezicht*

Aanvullend op voorgenoemde vormen van toezicht kan ook gekozen worden voor toezicht aan de hand van thema's, zoals het functioneren van cliëntenraden of de kwaliteit van de opleidingen van personeel.

Uitgebreid risicogestuurd toezicht heeft de voorkeur omdat dit een gerichte inzet van het toezicht mogelijk maakt en in de risicoanalyse alle aanbieders worden beoordeeld. Dit scenario biedt de beste mogelijkheden om het toezicht in te zetten daar waar daadwerkelijk de grootste risico's te verwachten zijn. Themagestuurd toezicht kan op termijn eventueel aanvullend worden ingezet.

Voordat besloten wordt tot structurele inbedding van de toezichthoudend ambtenaar is uitwerking van het scenario van uitgebreid risicogestuurd toezicht noodzakelijk. De gemeenten worden uiterlijk

het derde kwartaal van 2017 geïnformeerd over de uitkomsten. Onderdeel van deze uitwerking is in ieder geval:

- *Risico-indicatoren*
Bepaald moet worden welke indicatoren de basis zijn voor de risicoprofielen. Te denken valt aan de kwetsbaarheid van de doelgroep, de complexiteit van de geboden zorg en ondersteuning of dat aanbieders eerder onder toezicht zijn gesteld.
- *Risicoprofielen*
De afbakening van de risicoprofielen moet bepaald worden; op basis van welke criteria wordt een aanbieder in de categorie hoog of laag ingedeeld.
- *Aanpak*
Verder moet de aanpak voor het toezicht bepaald worden, daarin wordt ook gespecificeerd wat van aanbieders wordt verwacht bij de uitvoering van het toezicht.
- *Financiën*
Doorrekening van de financiële gevolgen van het uitgebreid risicogestuurd toezicht.

Bij de uitwerking van het uitgebreid risicogestuurd toezicht kan de expertise van de GGD op het gebied van toezicht benut worden.

4.4 Financiering

Een deel van de gemeenten heeft momenteel geen specifieke gelden bestemd voor de uitvoering van de taken van de toezichthoudend ambtenaar. Regionale samenwerking kan daarom, afhankelijk van de uitwerking van het scenario van uitgebreid risicogestuurd toezicht, financiële consequenties hebben. Hiervoor wordt, zoals zojuist aangegeven, in 2017 een voorstel voorgelegd ter besluitvorming. Voor 2017 valt de voorgestelde financiering uiteen in twee delen:

Uitvoering:

De financiering zal worden aangewend voor het verrichten van onderzoek naar signalen en meldingen van calamiteiten en het inrichten van de organisatie op de uitvoering van het signaalgestuurd toezicht.

Beleid:

Gekomen wordt tot een voorstel voor de structurele inbedding van de toezichthoudend ambtenaar. Hiertoe voorstel wordt het 'uitgebreid risicogestuurd toezicht' nader uitgewerkt. Hierbij kunnen de ervaringen met de uitvoering van het signaalgestuurd toezicht worden betrokken.

We stellen voor de kosten te verdelen over de gemeenten op basis van inwonertal. Op grond van de signalen en meldingen in 2015 is de verwachting dat het genoemde bedrag voldoende is. Als de werkelijke kosten hoger zijn stellen wij voor de werkelijke kosten ook te verdelen naar inwonertal.

Tabel 1 Financiering toezichthoudend ambtenaar en voorstel tot structurele inbedding

Gemeente	Inwonertal	Uitvoering	Beleid	Totaal
Blaricum	9.616	1.122	1.122	2.243
Eemnes	8.877	1.035	1.035	2.071
Gooise Meren	56.687	6.612	6.612	13.225
Hilversum	87.817	10.244	10.244	20.487
Huizen	41.389	4.828	4.828	9.656
Laren	10.962	1.279	1.279	2.557
Weesp	18.571	2.166	2.166	4.333
Wijdmeren	23.267	2.714	2.714	5.428
Totaal	257.186	30.000	30.000	60.000